Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування Слобідського районного суду міста Харкова 31.10.2025

Харків, 2025 рік

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» 31.10.2025 здійснено відвідування Слобідського районного суду міста Харкова (далі – суд).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини – керівник групи НПМ;

Романова Анастасія Євгеніївна, представник громадської організації.

Суд розташований за адресою: вулиця Холодноярська, будинок 5, місто Харків, Харківська область, 61068.

Голова суду – Музиченко Вікторія Олександрівна, керівник апарату суду – Гасимова Лариса Володимирівна.

Візит здійснювався у присутності Попової Лариси Вікторівни, старшого судового розпорядника.

Об’єкт моніторингу є судом першої інстанції, розглядає справи, віднесені процесуальним законом до його підсудності: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами.

Суд розташований в двоповерховій будівлі з підвальним приміщенням. Вхідна група будівлі суду обладнана відповідною конструкцією (пандусом) для маломобільних груп населення (фото 1 Додатку). При вході розміщена кнопка виклику персоналу та табличка із найменуванням суду.

У вестибюлі суду розміщується пост співробітників Територіального управління Служби судової охорони Харківської області, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового процесу. В приміщенні судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги. В вестибюльному приміщенні знаходяться шафи для зберігання речей (фото 2 Додатку), місця для очікування та місце для складання процесуальних документів та заяв. В наявності інформаційні стенди, на яких розміщено графік прийому громадян, правила та обов’язки учасників судових процесів, інформація про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (фото 3 Додатку).

В будівлі суду облаштовано 7 залів судових засідань. Для розгляду кримінальних справ адаптовані 6 залів (три на першому та три на другому поверхах). Зали мають відеоспостереження, що забезпечує можливість здійснення правосуддя в онлайн-режимі, також наявні металеві бокси для

обвинувачених, підсудних (засуджених) із органічного скла та переговорні пристрої (фото № 4 Додатку).

В приміщенні суду є санітарно-гігієнічні приміщення на першому поверсі (туалети). Одне з приміщень адаптоване для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення.

До будівлі суду передбачений окремий заїзд, територію суду обладнано огородженою стоянкою для спеціального автотранспорту варти для посадки (висадки) обвинувачених (підсудних) (фото № 5 Додатку).

Приміщення конвою розміщено в підвальному приміщенні, оснащене лавами, переговорним пристроєм, металевою шафою, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів (фото № 6 Додатку). Також наявний окремий санвузол для обвинувачених, підсудних (засуджених).

В будівлі суду в наявності три камери для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених) загальною площею 17 м^2, які забезпечені лавами, приливно-витяжною вентиляцією та штучним освітленням.

На підставі Акту огляду об’єкта (будівлі, споруди, приміщення) від 20.02.2025 підвальне приміщення суду можливо використовувати для населення, як найпростіше укриття.

На час візиту обвинувачені, підсудні (засуджені) в суді не перебували, заявок суду на конвоювання таких осіб на день візиту не було.

Попереднє відвідування суду групою НПМ не здійснювалося.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 7.1.10 Державних будівельних норм В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН «Суди») і пункту 13 Інструкції з організації конвоювання, що затверджена Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкції з організації конвоювання) маршрути до усіх залів судових засідань, якими здійснюється конвоювання підсудних, засуджених, не ізольовані, маршрути з приміщення варти до судових залів на першому та другому поверхах пролягають через загальний коридор у супроводі особового складу варти.

2. У порушення вимог пункту 8.3.7 ДБН Суди в середині камер тимчасового утримання підсудних (засуджених) встановлені ліхтарі, доступ до яких не обмежено за допомогою металевих ґрат або сітки.

3. Моніторинговою групою з'ясовано, що у приміщенні варти відсутня медична аптечка для надання домедичної допомоги обвинуваченим (підсудним), в наявності окремі медичні препарати які мають прострочений термін використання (фото № 7 Додатку), що може свідчити про неналежне виконання вимог пункту 28 Інструкції з організації конвоювання, де міститься обов'язок начальника варти надати домедичну допомогу у разі скарги обвинуваченого (підсудного) на стан здоров'я до приїзду бригади екстреної швидкої допомоги.

Порушення права осіб на гідні умови тримання (стаття 25 Загальної декларації прав людини, стаття 48 Конституції України, ДБН «Суди»).

4. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди та пункту 10 Інструкція з організації конвоювання де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано шість залів судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано вісімнадцять камер. Натомість в суді в наявності лише три камери для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати вимоги роздільного розміщення чоловіків та жінок, дорослих та неповнолітніх, а також ізольованого тримання осіб, котрим заборонено спілкування між собою.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

5. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможливлює реалізацію їх права на захист. За інформацією керівника апарату суду спілкування адвокатів з обвинуваченими, підсудними (засудженими) відбуваються в залах судових засідань або в камерах для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), що може порушувати принцип конфіденційності зустрічей.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які

оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, Європейський суд з прав людини засвідчив порушення ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права на доступність для осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (стаття 4, 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006, статті 26 Закону України «Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні»)

6. У ході відвідування суду встановлено, що його приміщення не адаптовані для потреб маломобільних груп населення та осіб з інвалідністю відповідно до вимог Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН «Інклюзивність»).

Так, групою НПМ встановлено порушення пункту 6.1.8 ДБН «Інклюзивність» який передбачає, що усі приміщення загального користування (окрім технічних та технологічних) в громадських будівлях та спорудах повинні бути доступними для усіх верств населення, у тому числі для маломобільних груп населення. При розміщенні приміщень по висоті будівлі, крім сходів, необхідно передбачати пандуси, ліфти згідно з вимогами ДСТУ EN 81-70, піднімальні платформи, вертикальні підйомники згідно з вимогами ДСТУ EN 81-40, ДСТУ EN 81-41 або інші пристрої для переміщення. Доступ маломобільних груп населення до приміщень другого поверху суду обмежений через відсутність відповідної технічної можливості підйому та спуску або розумного пристосування (фото № 8 Додатку).

За повідомленням адміністрації суду, слухання справ, де залучені особи, які належать до маломобільних груп населення проводяться на першому поверсі.

7. У порушення вимог пункту 8.3.1, 8.3.4 ДБН «Інклюзивність» в приміщеннях суду відсутні тактильні інформаційні покажчики, зокрема зовнішня тактильна табличка, яка містить інформацію про назву об'єкта та години роботи, тактильна табличка, що позначає функціональне значення приміщення, яка містить на собі друковану текстову чи графічну інформацію у тактильному вигляді та дублюванням шрифтом Брайля.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Територіальному управлінню Державній судовій адміністрації України у Харківській області:

1.1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини на території суду.

2. Слобідському районному суду міста Харкова:

1.2. Забезпечити необхідною кількістю камер для підсудних (засуджених) з розрахунком 3 камери на 1 залу судових засідань для розгляду кримінальних справ з дотриманням вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди;

1.3. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камер до залів судових засідань для розгляду кримінальних справ.

2.1. Обладнати в суді кімнату для роботи адвоката з підсудними (засудженими);

2.2. Обладнати приміщення камер тимчасового утримання підсудних (засуджених) ліхтарями, доступ до яких обмежено за допомогою металевих ґрат або сітки;

2.3. Забезпечити приміщенні варти медичною аптечкою для надання домедичної допомоги у разі скарги обвинуваченого (підсудного), засудженого на погіршення стану здоров'я;

2.4. Вжити заходів реагування щодо недопущення наявності в суді ліків з простроченим терміном дії.

До звіту додаються наступні документи та матеріали: фото отримані за результатами відвідування Слобідського районного суду міста Харкова на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
Головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Андрій БОХВАЛОВ**

Додатки до звіту

Фото 1

Фото 2

Фото 3

ІНФОРМАЦІЙНА
ГРАФІК ПРИЙОМУ ГРОМАДЯН
ПРАВИЛА ВНУТРІШНЬОГО ТРУДОВОГО РОЗПОРЯДКУ
Дмитро ЛУБІНЕЦЬ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРЕВЕНТИВНИЙ МЕХАНІЗМ
ОБ'ЄКТ ПІД ВІДЕОСПОСТЕРЕЖЕННЯМ
ІНФОРМАЦІЯ ЩОДО ПОРЯДКУ СПЛАТИ ПЛАТЕЖІВ

Фото 4

Фото 5

Фото 6

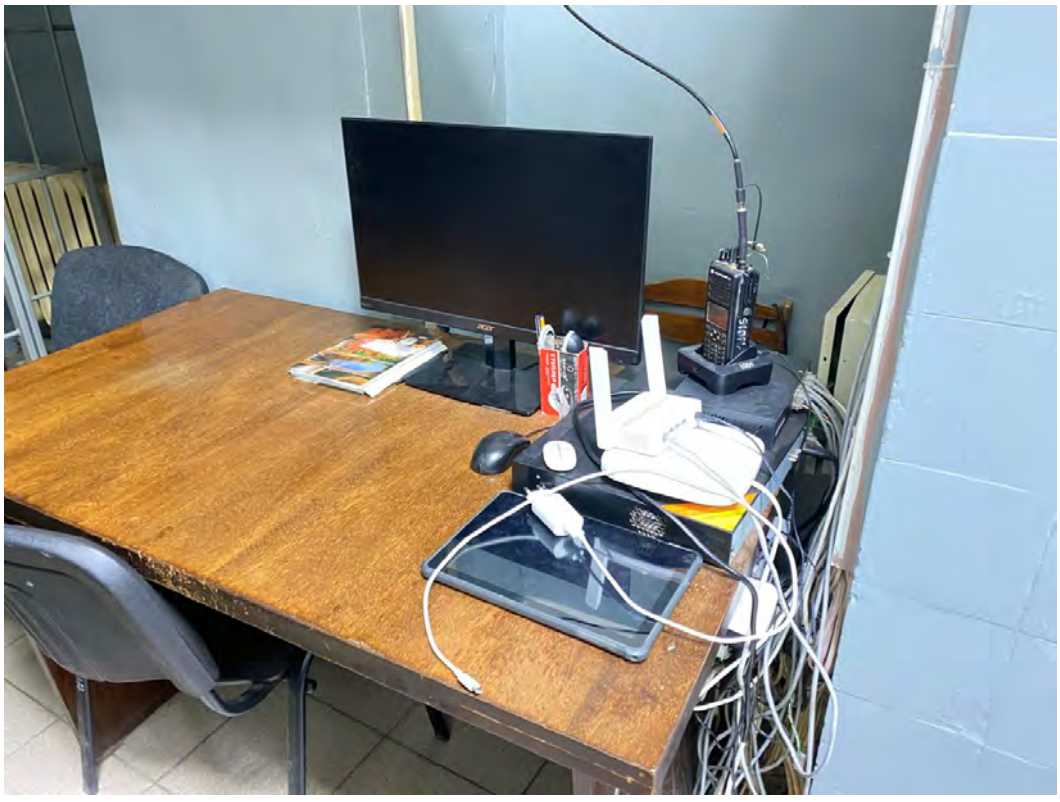

Фото 7

Фото 8

